

Studieopdracht 3

bij vondst 7

Het klooster Nazareth bij Bredevoort¹

Het zegel van het klooster

De schat van het Klooster Nazareth bij Bredevoort

Het was niet langer veilig in de buurt van het klooster Nazareth. De stad Bredevoort lag vlakbij en was omsingeld door de soldaten van Willem van Oranje. Op 9 juni van het jaar 1572 had de commandant Willem van den Bergh de stad helemaal omsingeld. Hij wilde Bredevoort voor Willem van Oranje veroveren. De Tachtigjarige Oorlog was in 1568 begonnen en het veroveren van steden hoorde daarbij.

Nu waren bij de soldaten van commandant Willem van den Bergh ook mannen die in de omgeving naar geld, drank en eten zochten. Zij trokken naar het klooster Nazareth,

---

¹ Het klooster Nazareth werd ook wel 'het klooster Schaer' genoemd. Waarom? Het klooster lag aan de rand van een grote heide. Die heide heette 'de Schaersheide'. Het klooster stond daar van 1429 tot ongeveer 1610. Toen werd het afgebroken en de stenen werden gebruikt voor de bouw van huizen en vestingwerken in Bredevoort.

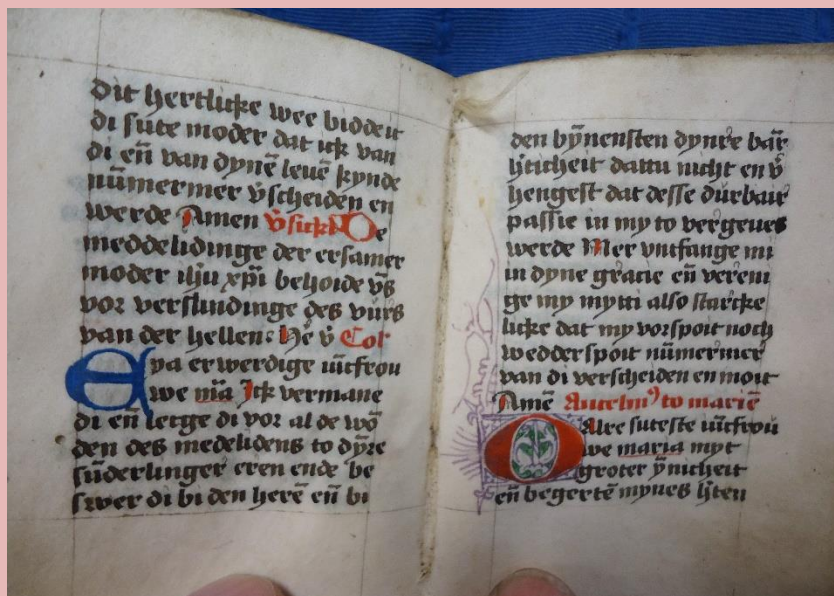

Een tekening van het klooster Nazareth. Het lag veilig tussen grachten en vijvers.

Zij sloegen de kloosterpoort aan stukken, smeten deuren open, trokken kasten omver en bedreigden de kloosterlingen. Die gaven af wat zij hadden. De soldaten schreeuwden dat zij terug zouden komen. Wat zij gekregen hadden (beter gezegd geroofd), was niet genoeg. Zij wisten niet dat in de grond bij klooster goud en zilver verstopt waren. Wat hadden de kloosterlingen gedaan?

Toen het gerucht rond ging dat Bredevoort door soldaten omsingeld zou worden, hadden zij de gouden en zilveren bekers die zij in de kloosterkerk gebruikten en ook alle muntstukken begraven in de grond. Dichtbij de schaapskooi van het klooster lag alles in een loden kist, diep en veilig onder zand. Een hulstboompje vlakbij wees de geheime plek aan. Als alles weer rustig was, zouden zij de schat weer opgraven.

Maar het werd niet rustig. De soldaten kwamen terug, nog woester dan eerst, waarbij zij alles kort en klein sloegen en enkele kostbare boeken in het vuur gooiden. De woeste mannen hadden teveel gedronken van de vaten zoete wijn die in de kelder van het klooster lagen. Zij vielen bij het vuur in slaap. Toen besloten de kloosterlingen te vluchten. Ze namen de nodige kleren mee en wat boeken die zij in de kloosterkerk gebruikten.

Een bewaard boek uit Nazareth

Na een lange tocht vol gevaren kwamen zij in Bocholt terecht. Daar kregen zij onderdak in een ander klooster. Na een half jaar keerden zij terug. Hun klooster was geplunderd. Behalve de beelden in de kloosterkerk en enkele verstopte boeken, was alles verdwenen.

De kloosterlingen probeerden zo goed mogelijk alles weer in orde te maken. Echt wonen in de gebouwen was echter geen pretje. De wind woei door de gaten in het dak en de regen sijpelde naar binnen. Door de oorlog waren er geen materialen om het dak te repareren. Zij besloten maar te gaan wonen in Bredevoort. Daar hadden zij ook een huis. Achter de grachten en muren van het stadje was het veiliger dan daar buiten. Voordat zij vertrokken uit het klooster verzamelden zij de spullen die in de kerk stonden en hingen. Twee beelden van Maria en de kleren die zij in de kloosterkerk altijd droegen, stopten zij in een grote kist.

De twee Mariabeelden: nu in Anholt (links) en in Silvolde (rechts)

De preekstoel en de mooiste kerkbank werden naar buiten gesleept. Potten en pannen uit de keuken werden ook naar buiten gedragen. Een paard en wagen stond klaar en alles ging naar het kasteel van Bredevoort. Achter de dikke muren zouden de spullen in deze barre tijden veilig zijn.

De loden kist echter bleef waar zij was, in de grond bij de schaapskooi. De kloosterlingen hadden immers besloten de zware kist later op te graven wanneer de oorlog voorbij was. Tot die tijd mocht niemand weten dat er een schat verborgen was bij de schaapskooi.

De dagen, weken en jaren gingen voorbij. In 1608 stierf de allerlaatste kloosterling in Bredevoort. Zijn naam was Christiaan Scheffer. Vlak voor zijn dood, vertelde hij aan het dienstmeisje over de verborgen schat. Hij wist dat die bij de schaapskooi begraven lag, vlakbij een hulstboompje.

‘Zeg het tegen niemand’, waarschuwde hij. ‘De kist van lood zal moeilijk te vinden zijn. Er zijn heel veel hulstboompjes en andere bomen gegroeid’. ‘Op een heel bijzondere nacht’, zo fluisterde Christiaan, ‘zal de plek precies bekend gemaakt worden’. ‘Welke bijzondere nacht?’, vroeg het dienstmeisje. Christiaan antwoordde: ‘Op een kerstnacht, als de volle maan aan de hemel staat en aan dezelfde hemel een regenboog’.

Het dienstmeisje bewaarde het geheim. Maar op een avond bij het vuur kon zij toch niet nalaten het aan een vriendin te vertellen. Ja, en dan is het geheim weg. Want de vriendin vertelde het verder. En zo werd het verhaal van de verborgen schat van het klooster Nazareth overal bekend.

Sinds die tijd zijn er al verschillende bijzondere kerstnachten geweest². De volle maan stond aan de hemel en ook een regenboog. Maar of in die heel bijzondere nachten in de bossen van het klooster speurneuzen zijn geweest? De kloostergebouwen zijn verdwenen. De schaapskooi ook. Misschien iets voor jou? Wie weet vind je de schat van het klooster Nazareth.

---

² De laatste volle maan op Kerstmis was in 2015. Of er iemand op zoek is gegaan?